ומה חלב שענוש כרת מותר בהנאה. וא"ת לימא שור הנסקל ושאר איסורי הגאה יוכיחו שאינן בכרת ואפ"ה אסורין בהנאה וי"ל דה"פ ומה חלב [ה] שענוש כרת ואסור באכילה ומותר בהנאה כמו נבילה עלמה גיד שאין עונש כרת איתר נבילה והשתא לא שייך למימר מוכיח ולא מצי למימבד נמי ק"ו מדם[א] דדם אינו בכלל נבילה ואפילו טומאה אין בו מטעם נבילה כדפריש' לעיל (דף כב.) אבל חלב הוה שפיר בכלל נבילה לטומאה לא הוה לריך קרא דאלרבה לטהרו מידי נבילה מלריך קרא והא דקאמר היא הותרה וחלבה לא הותרה לאו משום דלא הוי בכלל נבילה אלא מה שהותר הותרה בנבילה אלא והשתא א"ש הא דקאמר באילה דלדידי' לעיל (דף כב.) אבל חלב הוה שפיר בכלל נבילה לטומאה לא הוה לריך קרא דאלרבה לטהרו מידי נבילה אבל בעלמא מודה דפריך שפיר[ו]: **בבהמה מיהא לא אישתרי.** אין להקשות דגיד מיהא מיהא ליתסר הכיון דשל בהמה לא מיתסר בהנאה אם כן לא יאכל דכתיב גבי גיד הנשה באכילה דוקא קאמר ומהיכא תיתי לן לאסור של חיה בהנאה: **מאי בינייהו.** תימה לרשב"א לימא לאיכא ביניייהו חמץ ונוקשה וחמץ דגן גמור ע"י תערובות דמרבינן בריש עונדין (לקמן מג.) מכל מחמלת לא תאכלו דלחזקיה מותר בהנאה ולרבי אבהו כל מקום שנאמר לא תאכלו משמע איסור הנאה וכי תימא כיון דמרבינן ליה לאכילה ה"ה להנאה[ב] אם כן כרת נמי ליתיי: **דכתיב והנה שורף.** פרש"י בשעיר נחשון ובמ"כ דרש בהדיא אשעיר דרשם מודש מדכתיב ואותה נתן לכם[ג] וגו' והיינו של ר"מ דמכפר עון[ד] על טומאת מקדש וקדשיו[ה]: **דהא כתיב והנה שורף.** פרש"י ואמר לו אבא משה הן לא הוצא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאם הוצא שפיר עבוד דשרפוה הקשה הרב רבינו שלמה מטרוש הא על כרחין לאו שפיר עבוד דשרפוה דהא שרפוה בלא עיבור לורה ואמר בפרק כילד לולין (לקמן פג:) כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובר לורתו ויצא לשריפה וקבל ה"ק מדוע לא אכלתם את החטאת הן לא הוצא את דמה הא אם הוצא שפיר עבוד דלא אכלוה ואומר ר"י דה"פ אם אינו ענין לגופה דהא קיי"ל בפרק כילד לולין (גם זה שם) כל שפסולו בקדש בשריפה וחטאת לאהרן משום מעשה שהיה תנהו לכל איסוריס: ואם

מאי לאו בהא קמיפלגי דר' יוסי הגלילי סבר לא תאכלו משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה וכי אתא קרא למישרייה לנבילה בהנאה הוא דאתא ורבי עקיבא סבר איסור אכילה משמע איסור הנאה לא משמע וכי אתא קרא לטומאה וטהרה לא דכ"ע לא תאכלו משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה והכא בהא קמיפלגי רבי יוסי הגלילי סבר כשהותרה נבילה היא הותרה חלבה וגידה לא הותרו וכי איצטריך קרא להיתר בהנאה הוא דאתא ורבי עקיבא סבר[ו] כשהותרה נבילה חלבה וגידה נמי הותרו וכי איצטריך קרא לטומאה וטהרה ור' יוסי הגלילי אשכחן חלב דשרייה רחמנא בהנאה[ז] אלא גיד נימא דאסור איבעית אימא הכי נמי דאסור איבעית אימא מייתי לה בק"ו ומה חלב שענוש כרת מותר בהנאה גיד שאינו ענוש כרת לא כל שכן ור"ש דאסר איכא למיפרך[ח] מה לחלב שכן הותר מכללו אצל חיה תאמר בגיד שלא הותר מכללו אצל חיה ואידך בבהמה קאמרינן בבהמה מיהת לא אישתרי מכדי אותבינהו כל הני קראי ושנינהו חזקיה ורבי אבהו במאי פליגי בחמץ בפסח ואליבא דרבנן בשור הנסקל ואליבא דדברי הכל חזקיה נפיק ליה מלא יאכל ורבי אבהו נפיק ליה מנבילה מכדי בין למר ובין למר אסורין בהנאה מאי בינייהו איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה חזקיה סבר לא יאכל למעוטי הני אותו למעוטי חולין שנשחטו בעזרה רבי אבהו סבר אותו למעוטי הני[ט] חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא נינהו יתיב ההוא מרבנן קמיה דרבי שמואל בר נחמני ויתיב וקאמר משמיה דר' יהושע בן לוי מנין לכל איסורין שבתורה דכי היכי דאסורין באכילה הכי נמי אסורין בהנאה ומאי ניהו חמץ בפסח ושור הנסקל מנין תיפוק ליה מלא יאכל לא יאכל איסור אכילה משמע ליה איסור הנאה לא משמע ליה תיפוק ליה מנבילה סבר לה כר' יהודה דאמר[י] דברים ככתבן אי סבר לה כר' יהודה תיפוק ליה מהיכא דנפקא ליה לר' יהודה[ל] מלבלב תשליכון אותו קסבר חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא מנין דכתיב[מא] כל חטאת אשר יובא מדמה וגו' שאין ת"ל באש תשרף ומה ת"ל באש תשרף אם אינו ענין לגופו דכתיב[מב] והנה שורף תנהו ענין לכל איסורין שבתורה ואם

ניתנו חמץ בפסח ושור הנסקל: ותיפוק ליה מהיכא דנפקא ליה לרבי יהודה. לעיל [כא:] אליבא דרבי אבהו דמייתי ליה מאותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך שאר איסוריו: **קא סבר.** האי תנא: **חולין שנשחטו בעזרה.** אסורין בהנאה מדאורייתא ונפקא ליה מאותו ומיבעי ליה קרא אחרינא לשאר איסוריו: **כל חטאת אשר יובא מדמה.** לאו בחטאות הפנימיות שהובא דמן כמלוותן לפנים כתיב דהא בהדיא כתיב בהן בפר כהן משיח והעלם דבר שריפתן מחוץ למחנה [ויקרא ד] אלא ללמד על חטאת החילונה דאם הכנים דמה לפנים פסולה: **אם אינו ענין לגופו דהא כתיב והנה שורף.** בשעיר נחשון בויתי ביום השמיני וקאמר להו משה למה שרפתם אותה הן לא הוצא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאם הוצא שפיר עבוד דשרפוה אלמא בת שריפה היא: **לכל איסורין.** שנאמר בהן לאו באילתן הוה ועל כרחין לא מייתי אלא חמץ בפסח ושור הנסקל דבשאר איסוריס כתיב פרטא לחיתיה: ואם

חלבה וגידה לא הוסרו. דחלב אינו בכלל בשר הלבן לא הוה במשמע תתנהו ואכלה ובגי נוגע בנבלתה נמי לאו חלב במשמע הלבן יעשה לכל מלאכה לא הולרך לטהרו אלא להתירו מכלל הנאות לא תאכל חלב: **ורבי עקיבא סבר.** חלב בכלל נבילה בין איסורין הנאה בין לטומאת הלבן כי איסורין קרא לטהרו איסורין: **ורבי שמעון.** דאמר לעיל [כב.] גיד אסור בהנאה משום דסבירא ליה אין בגידין נותן טעם ולא הותר בכלל נבילה מאי טעמא לא מייתי ליה כרבי יוסי להתיר הנאה מקל וחומר מחלב: **מכללו.** אף באכילה: **ואידך.** רבי יוסי אמר לך אנא בחלב בהמה קא מייתינא קרא להתיר בהנאה דקרא בחלב שור וכשב קאי וקא שרי ליה בהנאה ובבהמה לא הותר מכללו באכילה הלכך אתי גיד הנשה מיניה: **מכדי אותביתו כל הנך קראי.** דכל איסורין שנאמר בהן לא תאכל ומותרין בהנאה: **ושנינהו.** רבי אבהו ואשכח בהו פרטא להיתר לא מצינו באחד מכולם שהמתיר בו רבי אבהו ואמר שאסור בהנאה ולחזקיה לישתרו אלא דבר האסור אסור לדברי שניהן והמותר מותר לדברי שניהן: **במאי פליגי.** דאין לך איסורי הנאה[ה] בדבר שנאמר בו לאו באילתו שלא נאמר בו פרט להתיר[ו] אלא הנך שני דברים דכתיב בהן לא יאכל כגון שור הנסקל וחמץ בפסח ובין למר ובין למר אסורין: **ואליבא דרבנן.** דפליגי עליה דרבי יוסי דאמר לעיל [נ"א:] חמץ בפסח מותר בהנאה: **מנבילה.** מדאיצטריך קרא למיסרי נבילה ואי סוה כתיב לא תאכל נמי הוה מיתסרי: **איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה.** ואליבא דר' יהודה דאמר מנבילה לא מצי למיגמר לדברים ככתבן אתא לחזקיה סבר הני תרי מדאסי בדיבוריה איתסר ולבלב תשליכון אותו[ז] לא הוצרך למעט את אלו ולאוסרן בהנאה וכי אתא למעוטי חולין שנשחטו בעזרה אתא וכדאמרי' לעיל[ח] ורבי אבהו סבר אין חילוק בין לא יאכל בין לא יאכל ואטריך אותו למעוטי הני והכי משמע טריפה אף על גב שכתבתי לך לאו באילתה אני מתיר לך הנאתה אבל לא חמץ ושור הנסקל שלא פרטתי לך בהן היתר: **חולין בעזרה לאו דאורייתא.** וכי אמר רבי אבהו לא יאכל איסור הנאה משמע אליבא דרבי מאיר אמרה דלית ליה לדברים ככתבן ומדאיצטריך למיסרי נבילה מכלל דשאר איסוריו כגון חמץ ושור הנסקל אסרי ולאו משום שינוי הלשון שאין חילוק בין לא יאכל ללא יאכל לרבי אבהו אלא מדאיצטריך למיסרי נבילה ואותו לר"מ למעוטי חולין בעזרה: ה"ג **ומאי**

דנפקא ליה מוהנה שורף, דכתיב מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש, הן לא הובא את דמה אל הקודש פנימה, מכלל שהם הובא דמה לפנים פסולה: אם אינו ענין לגופו דהא כתיב והנה שורף. אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל איסוריו שבתורה שאסורין באכילה שיהו אסורין אפילו בהנאה. ואם תאמר כל איסוריו שבתורה בשרפה תלמוד לומר בקדש באש תשרף, כל פסול שהוא

התירה בהנאתה, מכלל שכל מקום שכתבו איסור אכילה גם בהנאה אסור, מפיק ליה מאותו, בא הכתוב אותו ללמד שהטריפה בלבד מותרת בהנאה, אבל כל איסוריו שבתורה אסורין, וחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. יתיב ההוא מרבנן קמיה דר' שמואל בר' נחמני ויתיב וקאמר, מנין לחמץ בפסח ושור הנסקל שאסורין בהנאה, ואמרינן ותיפוק ליה

תורה אור השלם

1. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל
2. וְכָל חַטֹּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:
ויקרא ו כג
3. וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִם לֵאמֹר:
ויקרא י טז

רבינו חננאל

דיקינן מדדריש ר' עקיבא לקרא בטומאה וטהרה, מכלל דפשיטא ליה דמותר בהנאה, נמצא חזקיה כר' עקיבא ור' אבהו כר' יוסי הגלילי. לא לעולם ר' עקיבא נמי לא תאכלהו איסור הנאה נמי משמע, ולמה דרש הפסוק לטומאה וטהרה, משום דמותר בהנאה כבר למדנו מנבלה, קסבר כשהותרה הנבלה הבשר והחלב והגידים הותרו, מאי טעמא שנאמר ואכלה כולה דמשמע כמות שהיא, ולא איצטריך קרא אלא לטהרה וטומאה ור' יוסי הגלילי סבר היא הותרה חלבה וגידה לא הותרו כו'. ואקשינן אשמעת' מכדי אותבינן כל הני תיובתא ושני כל חד וחד לנפשיה, חזקיה ור' אבהו במאי פליגי. ואמרינן פליגי בחמץ בפסח ואליבא דרבנן דאסרי אפילו בהנאה ולא כר' יוסי הגלילי דשרי בהנאה ופליגי נמי בשור הנסקל ואליבא דדברי הכל כר'. תוב אמרינן. מכדי חזקיה ור' אבהו תרוייהו בחמץ בפסח ובשור הנסקל מיסר אסרי בין באכילה בין בהנאה, מאי בינייהו. ואמרינן איכא בינייהו חולין שנשחטו בעזרה. דקיי"ל אמרה תורה שחוט חולין בחוץ וקדשים בפנים. וזהו [פירוש] שחוט שלי בשלי ושלך בשלך. שחוט שלי בשלי, כלומר קדשים שהן שלי במקדש שהוא שלי. ושחוט שלך בשלך, כלומר חולין שהן שלך בגבולין, ומה קדשים ששחט בחוץ אסורין אפילו בהנאה, אף חולין ששחטן בפנים בעזרה אסורין בהנאה. חזקיה סבר איסור חמץ בפסח ואיסור שור הנסקל ששניהם אסורין בהנאה מלא יאכל נפקא, והנבלה לדברים ככתבן הוא דאתי, בא אותו למעוטי חולין שנשחטו בעזרה שיהיו אסורין בהנאה, דדרשינן הכי, אותו ובשר טריפה אתה משליכן לכלבך ונהנה בו, ואי אתה משליך חולין שנשחטו בעזרה. ור' אבהו סבר בין לא יאכל בין לא תאכל בין לא תאכל כולן אחד הוא, אסור אפילו בהנאה, ואליבא דר"מ בא לא תאכלו כל נבלה ללמד על שאר איסורין שבתורה שיהיו אסורין אפילו בהנאה, ואליבא דר' יהודה דאמר דברים ככתבן ולא גמר מנבילה שהנבילה בלבד התורה

מסורת הש"ס

ה) [נעיל כב.], ב) [חולין קכ.], ג) [נעיל כב. וש"נ], ד) [נעיל כח: וש"נ], ה) [דאין לך איסוריס רש"ש], ו) [להתיר הנאה רש"ש], ז) [שמות כב], ח) [כב ע"א ד"ה הר"מ], ט) [עי' תוס' חולין קכ. ד"ה תלבן], י) [וכן הוא להדיא בסנועות ט: ובכ"מ שם וכן בזמנים קפ: וכן פירש"י בחומש להדיא אשל כ"ח וכן פירש"י לקמן פב: ד"ה לכך נאמר וכ"כ רש"י יומא ה: ד"ה כאשר לוה וכ"כ רש"י חולין קח: ד"ה הכל הין],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה חלב וכו' וי"ל דה"פ ומה חלב נבילה שענוש: (ב) ד"ה דכתיב וכו' המכפר על עון טומאת לל"ל:

גליון הש"ם

גמ' אלא גיד נימא דאסור. ק"ל לפמ"ש תוס' חולין ל"פ ע"ב דחלב הוא דחדשים גרמי דכתי' חלב שור אבל גיד חל מיד ג"כ יל דזקוק בחלב ל"ל כשהותרה דבא בהשתמת לה הקרא דלגר אשר בשעריך תתננה דעוקן לו כולו עם החלב כגון שהפילה הבהמה ליאכל איסור חלב אבל גיד לל"ש כן ל"ל דאמרינן כשהותרה ועי':

מוסף רש"י

כשהותרה נבילה חלבה וגידה נמי הותרו. לפיכך כל חלב וכל גיד מותרין בהנאה, שהן בכלל לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה, שגם הן קרוין עמה נבלה, והכי לך היתר הנאה בלאו דגיד, לא שנא נבלה ולא שנא כשירה (לעיל כב.). **דאמר דברים ככתבן.** כך מלותה, לא יתננה לנכרי ולא תמכרנה לגר (לעיל כא:).

מוסף תוספות

א. ומה דם שענוש כרת מותר בהנאה גיד שאין ענוש כרת לא כ"ש. מי הכי"ן. ב. דכיון דאתרבי איסור הנאה בחמץ מלא יאכל חמץ, אפי' לחזקיה כל איסורי חמץ בכלל. שם. ג. לשאת את עון הערה. תוס' שאנן.

רבינו חננאל (המשך)

מלא יאכל כרחזקיה, קסבר לא יאכל ולא יאכל חד הוא. ותיפוק ליה מן הנבילה כר' אבהו, סבר ליה כר' יהודה דאמר (ארבעה) דברים ככתבן ולא מפיק ליה מנבילה. ותיפוק ליה מאותו כר' יהודה, קסבר חולין שנשחטו בעזרה מדאורייתא. ואלא מנא ליה, ופרשינן מדכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף. שאין ת"ל באש תשרף,

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואם אינו ענין לאכילה. לא אתי שפיר דהיכי מצי לאוקמי׳ באיסור אכילה דהא כתיב בתם תשרף: **הא אין לוקין על לאו שבכללות.** הקשה הר״ר אליעזר ממץ דבאלו הן הלוקין (מכות יג.) אמר דלאו דנותר ופיגול הוה בכלל הלוקין ואמאי והא לאו שבכללות הוא[8] ותיקן דלגבי נותר שמפורש בהדיא דכתיב ושרפת את הנותר בתם לא יאכל כי קדש הוא לא תשיב לאו שבכללות ופיגול נמי גמרינן עון עון מנותר אך קשה דבפרק בתרא דמכות (דף יח: יח.) גבי זר שאכל עולה לפני זריקה לוקה חמש פריך וליקי נמי מדרבי אליעזר דאמר כל שבקודש פסול ומאי קושיא והא לאו שבכללות הוא[9]: **אם אינו ענין לגופו דאתי בקל וחומר ממעשר.** ואם תאמר והא איצטריך לרביעי בקודש כדאמרינן בפרק קמא (דף יט.) וי״ל דלא ליכתוב לא יאכל אלא יקרב[a]: **הקישא הוא.** תימה אמאי קרי ליה הקישא תיפוק ליה דקודש כתיב בהדיא בקרא ובכורות בקרן ולאלן ואזהרה למעשר נמי ילף מהאי קרא וי״ל דלריך הקישא משום איסור הנאה דלא תוקי קרא דוהכשר לאיסור הנאה שיהא בלאו[b] דבפ׳ שני דשבת (דף כה.) לא ילפי׳ איסור הנאה בשמן קדש שנטמא אלא ממעשר: **דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך.** האי לא מצינו לאו שבכללות מדלא כתיב מעשר דגנך ובכורות בקרן לא מוכל לאכלם[c] ש״מ ליאוני לאו אכל חד דכתי׳ בקרא אתא:

גירעה

ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא [1]בקדש באש תשרף בקדש בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה והאי בקדש באש תשרף להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרבי שמעון[d] דתניא רבי שמעון אומר בקדש באש תשרף לימד על חטאת ששורפין אותה בקדש ואין לי אלא זו בלבד פסולי קדשי קדשים ואמורי קדשים קלים מנין[e] תלמוד לומר[f] (וכל) בקדש באש תשרף אמר ליה רבי יונתן רבך מהאי קרא קאמר לה [2]ואם יותר מבשר המלואים ומן הלחם עד הבקר וגו׳ שאין תלמוד לומר לא יאכל ומה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופיה דהא כתיב [2]ושרפת את הנותר באש תנהו ענין לשאר איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא ושרפת את הנותר נותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה והאי לא יאכל להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרבי אלעזר[g] דאמר ר׳ אלעזר[h] [2]לא יאכל כי קדש הוא [3]כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו אמר אביי לעולם מקרא קמא ואיפוך דליכתוב באש תשרף ולא בעי לא תאכל מה תלמוד לומר לא תאכל אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מדרבי אלעזר שאין תנהו ענין לכל איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין לאיסור הנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא הנותר הנותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה אמר ליה רב פפא לאביי ואימא ליחודי ליה לאו לגופיה הוא דאתא דאי מדרבי אלעזר[i] [3]אין לוקין על לאו שבכללות אלא אמר רב פפא מהכא [3]והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף שאין תלמוד לומר לא יאכל מה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופו דהא נפקא ליה מקל וחומר ממעשר הקל[j] ומה מעשר הקל אמרה תורה [4]לא בערתי ממנו בטמא בשר קדש חמור לא כל שכן וכי תימא[k] אין מזהירין מן הדין[l] הקישא הוא דכתיב [5]לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ויצהרך ובכורות בקרך וגו׳ מה תלמוד לומר לא יאכל אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לכל איסורין שבתורה ואם אינו ענין לאכילה תנהו ענין להנאה אי מה כאן בשריפה אף כל איסורין שבתורה בשריפה אמר קרא הנותר הנותר בשריפה ואין כל איסורין שבתורה בשריפה אמר לי׳ רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין לאו מי[m] אמר אביי[n] אכל פוטיתא לוקה ארבע נמלה לוקה חמש

גירעה

ואם אינו ענין לאכילה. לאסרם באכילה דהא איסור אכילה בגופייהו כתיב. זו מדה בתורה דבר שלא הולרך לגופו תנהו ענין לענין אחר ותלמוד דבר לדבר אחר וכל המדות הלכה למשה מסיני: **לימד על חטאת.** פסולה ששריפתה בקדש בעזרה דמוהנה שוקף[o] לא הוה מעמיגן מקום שריפתה היקן: **פסולי.** כל שאר קדשי קדשים כגון מנחה ועולה ואשם שנטמאו או שנשפך דמן ומנחה שלא נקטר קומצה ואימורי קדשים קלים שנטמאו. ודוקא נקט הני שמחילתן בתוך חומת העזרה שאכילתן בכל העיר אף שריפתן אם נפסלו חוץ לעזרה הן והכי נמי תנן בתלו עובדין (לקמן ממ.) שורפן לפני הבירה והיינו חוץ לעזרה ואם היה בית הדשן לכך וכן מפורש בזבחים בפ׳ טבול יום (ד׳ קד:): **אמר ליה.** האומר מרבנן לרבי שמואל בר נחמני דאקשי ליה האי קושיא רבי יונתן רבך נמי לא הוה מייתי איסור הנאה לכל איסורין מבקדש באש תשרף דמבעי ליה לכדאמרת שתשרף בעזרה שלא מהאי קרא אמר להו: **דהא כתיב ושרפת.** אלמא לאו בר אכילה הוא: **לכל איסורין.** דוגמתן שנאמר בהן לאו בתלמידן: **ואם אינו ענין לאכילה.** דהא בגופייהו כתיב תנהו ענין להנאה: **אמר קרא הנותר.** דהוה ליה למכתב ושרפתו דמשמע: **מיבעי ליה לדרבי אלעזר.** ליתן לא תעשה דאי מוסרפת לא הוה ידעינן ביה איסור לאו למלקות: **כל שבקודש פסול.** מדכתיב כי קודש הוא יתירה לרבות על שאר פסולי קדשי קדשים בלאו כגון פיגול ויותר ונשפך דמו: **מקרא קמא.** וכל חטאת[p] ולאו מבשר תשרף דאיצטריך לומר שישרף בעזרה אלא מלא תאכל ליכתוב בשר תשרף אלמא לאו בר אכילה הוא וממילא נפקא לן ביה נמי איסור לאו מהא דרבי אלעזר דמפיק מלא יאכל כי קודש הוא כל פסולי קדשים: **לאו שבכללות.** כגון זה שנכלל כל הפסולין יחד: **לא בערתי.** אזהרה נפקא לן ביה בגמות בהערל (דף עג.): **אין מזהירין.** מדין קל וחומר אף על פי שאמרה דן קל וחומר מעצמו אינה אזהרה ללאו. במסכת מכות (דף ה:) נפקא לן: **הקישא הוא.** ולאו קל וחומר דאיתקש גדרין ונדבותיך דהיינו שלמים למעשר דגן דכתיב ביה לא בערתי ממנו בטמא ומתיתי לן מינה דאף קדשים לא יאכלו בטומאה ולא בערתי ממנו בטמא הוא ואינו לאו הא נפקא לן ביה איסור לאו דלא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר בפסולי המוקדשים שנפדו (דבריס טו) בשעריך תאכלנו הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת יש כאן טומאת בשר לטהור וטומאת הגוף לטמא וקא אמר רחמנא גבי מעשר וקדשים ההוא בשעריך דשלאי לך ביה טומאה אתם בפסולי המוקדשין הכא לא תאכל: **אכל פוטיתא.** שרץ המים: **נוקב ארבע.** חד לאו בשרץ המים בתורת כהנים דהוא ספר ויקרא [ל״ל] ומה במשנה תורה [יד] ושני לאוין כתובים בתורת כהנים [ויקרא שם] בשקצים אתם (ו) לא תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהן והכא לא כתיב על הארץ ומשמע בין שרץ המים ובין שרץ הארץ הרי אלרע: **נמנה.** שהוא שרץ הארץ: **נוקב חמש.** הני תרי דאתם שרלים ומה [שם] וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל ומה [שם] לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלוהו כי שקץ הם ומה [שם] ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ:

גירעה

בשעריך לא יאכל עוד למה בא, לחייבו בשני לאוין, מי לא אמר אביי אכל פוטיתא לוקה ארבע, נמלה לוקה חמש, צרעה לוקה שש, הכא נמי לוקה על שני לאוין. והא דאביי מפורש בפ׳ אלו הן הלוקין פוטיתא הוא דג טמא. וכתיב בדגים ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו, ו) וכתיב עוד לכל השרץ השורץ לא יאכל כי שקץ הם, ועוד כתיב אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם. נמצאו ארבעה לאוין באוכל שרץ סתם. ולא פירש באחד מהם בארץ, נמצאו הלאוין הללו כולן בכל השרץ, בין שרץ של מים ובין שרץ של יבשה, לפיכך אמר אביי אכל פוטיתא שהיא שרץ הים לוקה עליה הללו ארבעה לאוין כלם. אכל נמלה שהיא שקץ היבשה עובר ב) בארבעה לאוין הללו והוסיפה התורה את שקץ של יבשה לאו חמישי, שנאמר ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ, הלכך לוקה חמש.

[1] בקדש באש תשרף. ממקום אחילתו שנירפתו (לקמן ממ. פא:). **ששורפין אותה בקדש.** בעזרה (לקמן פב:). **פסולי קדשי קדשים.** שנחלקתן בכבשרוקן בעזרה, הכתיב בהן (ויקרא ו) בחלר אהל מועד (שם). **ואמורי קדשים קלים.** שנפסלו דבכבשרוקן היתה חומת העזרה מחולתה, דהא הקטרה בעו, מנין שאף כשנפסלו תהא שם שריפתן, ולהכי נקט אימורים, דאי נמטא בשרן של קדשים קלים דנאכל בכל העיר, שריפתן נמי בכל העיר כדתנן (לקמן פב:) שורפין אותו בחלרותיהן או על גגותיהן (לקמן פב:). **אכל פוטיתא.** שרץ המים קטן שאין בו מיש, ופס״ה כיון דבריה היא אכילה היא ולוקה ד׳ מלקיות, בשרץ המים כתיב בתורת כהנים אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם, הרי אין אתים, וכלל בהן בין שרץ הארץ בין שרץ המים, ומשום מבשרם לא תאכלו ומשום וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו (ערובין כח. ועי׳ מכות מז: בקצרה). **נמלה.** שהוא שרץ הארץ, **לוקה חמש.** מרתי הא דאמרן, וכל הולך על גחון לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלוהו, הרי ג׳, וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל, הרי ד׳, ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ, הרי ה׳, כולן בפרשת ויקרא ביום השמיני (ערובין שם, ומכות שם בקצרה).

[a] לקמן פב:.
[b] [עי׳ פירוש במהרש״ל, ובמכו׳ ובמעיל׳ איתא אלעזר ביו״ד ודע עוד דבמעילה בריית״א היא דמנינא ר״ש אומר לא יאכל כו׳], **[c]** מכות יח. מעילה יח:, **[d]** [ולקמן מא: מיר לח: ב״מ קטו: סנהדרין סב. מנחות מח: תמורה ז: כריתות ד. ה.], **[e]** [שבת כה.], **[f]** [ימות כב: מכות מ:], **[g]** מכות טז: עירובין כח., **[h]** [ויקרא ו״ל, **[i]** [ויקרא ו״ל, **[j]** [דף עג:], **[k]** [ועי׳ תוס׳ יומא לו: ד״ה לאו ותוס׳ מכות יח: ד״ה כלו],

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:
ויקרא ו כג
2. וְאִם יָוֹתֶר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא: שמות כט לד
3. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: ויקרא ז יט
4. לֹא אָכַלְתִּי בְּאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטֻמְאָה וְלֹא נְתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: דברים כו יד
5. לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ:
דברים יב יז

הגהות הב"ח

(א) רש״י ד״ה לוקה ארבע וכו׳ דשקלים סתם אל תשקלו:

גליון הש"ס

גמרא הקישא הוא. עיין זבחים לד ע״א תד״ה והכשר:

מוסף רש"י

בקדש באש תשרף. ממקום אחילתו שנירפתו (לקמן מם. פא:). **ששורפין אותה בקדש.** בעזרה (לקמן פב:). **פסולי קדשי קדשים.** שנחלקתן בכבשרוקן בעזרה, הכתיב בהן (ויקרא ו) בחלר אהל מועד (שם). **ואמורי קדשים קלים.** שנפסלו דבכבשרוקן היתה חומת העזרה מחולתה, דהא הקטרה בעו, מנין שאף כשנפסלו תהא שם שריפתן, ולהכי נקט אימורים, דאי נמטא בשרן של קדשים קלים דנאכל בכל העיר, שריפתן נמי בכל העיר כדתנן (לקמן פב:) שורפין אותו בחלרותיהן או על גגותיהן (לקמן פב:).

[1] דבריי רבינו מתוריס דהא בהאי קרא כתיב בהדיא בכל השרץ השורץ על הארץ וגו׳ ובאמת הריי״ף פו״פ אלו טרפות וברש״י כאן ובמכות ט״ז דביאו לגאו ד׳ הן קרא דמשנה תורה וכל אשר אין לו וגו׳. **[2]** גם זה ל״ע דקאי דוסקן יהיה לכם מבשרם לא תאכלו כתיב רק בשרן המים ושרן הארץ לא נכלל כלל בהך קרא ועי׳ בריי״ף וברש״י ודברי רבינו מלוה לישב.

[3] אין לוקין על לאו שבכללות. הקשה הר״ר אליעזר ממץ דבאלו הן הלוקין (מכות יג.) אמר דלאו דנותר ופיגול הוה בכלל הלוקין ואמאי והא לאו שבכללות הוא[8] ותיקן דלגבי נותר שמפורש בהדיא דכתיב ושרפת את הנותר בתם לא יאכל כי קדש הוא לא תשיב לאו שבכללות ופיגול נמי גמרינן עון עון מנותר אך קשה דבפרק בתרא דמכות (דף יח: יח.) גבי זר שאכל עולה לפני זריקה לוקה חמש פריך וליקי נמי מדרבי אליעזר דאמר כל שבקודש פסול ומאי קושיא והא לאו שבכללות הוא[9]: **אם אינו ענין לגופו דאתי בקל וחומר ממעשר.** ואם תאמר והא איצטריך לרביעי בקודש כדאמרינן בפרק קמא (דף יט.) וי״ל דלא ליכתוב לא יאכל אלא יקרב[a]: **הקישא הוא.** תימה אמאי קרי ליה הקישא תיפוק ליה דקודש כתיב בהדיא בקרא ובכורות בקרן ולאלן ואזהרה למעשר נמי ילף מהאי קרא וי״ל דלריך הקישא משום איסור הנאה דלא תוקי קרא דוהכשר לאיסור הנאה שיהא בלאו[b] דבפ׳ שני דשבת (דף כה.) לא ילפי׳ איסור הנאה בשמן קדש שנטמא אלא ממעשר: **דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך.** האי לא מצינו לאו שבכללות מדלא כתיב מעשר דגנך ובכורות בקרן לא מוכל לאכלם[c] ש״מ ליאוני לאו אכל חד דכתי׳ בקרא אתא:

גירעה

[a] א מיי׳ פי״ט מהל׳ פסולי המוקדשין הלכה ח ב:
[b] ב מיי׳ פי״ח שם הלכה ג ד:
[c] ג [מיי׳ פי״ח מהל׳ סנהדרין הל׳ ב ג]:
[d] ד מיי׳ פי״ב מהלכות מאכלות אסורות הל׳ כג [וכ אלפס מוצין סוף פ״ג דף כ״ב. אלרין בפירושו]:

מוסף תוספות

א. דהא נותר כתיב בהאי קרא דמייתי הכא והשוב ליה הכא לאו שבכללות. תוס׳ ר״פ. ב. ומזכרהב לא יאכל מוקמינן ליה שפיר לכל איסורין שבתורה. שם. ג. דאי לאו הקישא הוה אמרינן דמההוא נפיק לן בקדשים טמאים איסור אכילה וקרא דהכשר אשר יגע וגו׳ הוה מוקמינן ליה איסור הנאה ולא הוה מיתר לן מדרי. מ״ר סל״ן. ד. אלא כתיב לא תוכל לאכול והדר מפרש להו. תוס׳ הרא״ש.

רבינו חננאל

בקדש בשרפה, ולא שאר איסורין שבתורה. **והאי בקדש** מבעי ליה לכדתניא, בקדש באש תשרף לימד על חטאת כו׳ ונדחה. ואתינן לפרושי מהא דאמר ר׳ יונתן. ואם יותר מבשר המלואים וגו׳, נדחו דבריו. ותרצה אביי לעולם מקרא קמא, והוא וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד. וא״כ נימא קרא בקדש באש תשרף ונשתוק, לא תאכל למה לי. אם אינו ענין לגופיה דנפקא ליה מדר׳ אלעזר דאמר לא יאכל כי קדש הוא כל שבקדש פסול ליתן לא תעשה על אכילתו, תנהו ענין לשאר איסורין שבתורה. **ודחינן תוב.** ואימא ליחודי ליה לאו לגופיה, דאי מדר׳ אלעזר הוה ליה לאו שבכללות כדפירש כל שבקדש כלל כל פסולין שבקדש, ולאו שבכללות אין לוקין עליו. **אלא א״ר פפא מהכא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל שאין ת״ל באש תשרף כו׳.** עד וכי מהחיריין מן הדין. ודחינן הקישא הוא, כלומר התורה הקישה הקדש למעשר, שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך וגו׳, וכל נדריך אשר תדר אלו הקדשים. אמר **ליה רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין.** כלומר לא בא אמנה שתדרוש בו ואם אינו ענין לגופו תנהו ענין לשאר איסורין, אלא לגופיה בא. וא״ת הלא כבר הוקש למעשר דכתיב ביה לאו, שנאמר לא תוכל לאכול

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פ"ו מהלכות מיקוה"מ הלכה ח ופי"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה יב:
כה ב מיי' פי"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה יח:
כו ג סס הלכה יב:
כז ד מיי' פי"ד מהל' מאכלות אסורות הל' י טוש"ע י"ד סי' קנה סעיף ג:
כח ה מיי' פ"ו סס הלכה כב:
כט ו מיי' פי"ד סס הלכה י טוש"ע י"ד סי' קנה סעיף ג:

תורה אור השלם

1. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכֵל בָּשָׂר: ויקרא ז יט
2. וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיְיָ וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז כ
3. לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ: דברים יד כא
4. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיֻן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל

מוסף תוספות

א. דרמש שייך בדבר שהוא גדול כמו חיה כמו "בו תרמוש כל חיתו יער" (תהילים קד). תוס' הרא"ש.
ב. ושאינו ניתר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה. מו' הר"ן.
ג. אלמא חי נמי דרך אכילתו מקרי. סס. ד. דאין גזירה שוה למחצה. תוס' ר"ש. ה. דאסירי באכילה ובהנאה. תוס' שאנץ.
ו. דלא כתיב ביה אכילה כדאמר בסמוך. סס.
ז. [ו]לית ביה מלקות. תוס' הרא"ש.

רבינו חננאל

אבל צרעה שהיא שרץ העוף עובר על חמשה לאוין הללו, והוסיפה עליו התורה לאו אחד, שנאמר וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו, הילכך לוקה שש מלקיות. ופרקינן הני מילי דמוקמינן ליה בלאוי יתירי היכא דליכא מידי למידרש בגופיה. אבל היכא דאיכא למידרש כי האי גונא דרשינן. מכדי כתיב. ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו', והבשר אשר יגע בכל טמא למה לי, לרבות עצים ולבונה שאם נטמאו ישרפו. והבשר כל טהור יאכל בשר תוב למה לי, לרבות אימורין שנטמאו, סד"א כל טהור יאכל בשר כתיב, מידי דכתן טהור מצי למיכליה אם אכלו בטומאה חייב, אבל חלבים דלא יכול למיכלינהו אפילו הוא טהור, אימא לית להו חיוב משום טומאה קמ"ל. (שנינו בתוספתא פ' הזורע והלחיים והקבה נוהגין בכלאים כו'). ואסיקנא מהאי קרא דכתיב ונפש כי תגע בכל דבר טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה. ואמרינן לה' לרבות האוכל אימורין בטומאת הגוף שהוא בכרת, ובא הבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, לרבות כהן טהור שאכל בשר קודש טמא שהוא בלאו. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא דרך הנאתן. וכל שכן דרך אכילתן למעוטי מאי חלב, ודרך הנאתן למעוטי מניח חלב של שור הנסקל על מכתו שפטור. אמר ר' זירא אף אנן נמי תנינא אין סופגין ארבעים משום ערלה אלא על היוצא מן התותים ומן הרמונים לא, משום שאינו דרך הנאתן. ושני אביי שאני הני דזיעה בעלמא נינהו. אמר אביי הכל מודים בכלאי הכרם, כיון דלא כתיב בהו אכילה לוקה עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן. ומותיב עלה איסי בן יהודה מיהא ברייתא דמייתי איסור בשר בחלב בק"ו מערלה.

כד: כל שעה פרק שני פסחים

צירעה לוקה שש. פ"ה דהא (א) דכתיב בקדושים אל תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וכל אשר תרמוש האדמה וגו' לא תשיב ליה דבגדולים מיירי [א] דלא כתיב (ד) שרץ ולשון שרץ דבר שהוא נד בארץ ואינו נראה אלא ע"י שירוצו מפני קטנו וקשה דבפ' ד' מיתות (סנהדרין נט:) דרשינן וכל מיה דרומשת זה הנחש משמע דרמיסה הוה נמי בדבר הרומש כמו נחש שהולך על גחונו ותני הכי"ל דאוליגי"ש דההוא קרא מיירי בח' שרצים דאמרינן במעילה בפרק קדשי מזבח (דף פח:) (ושם) במובדלים ממך דייבר הכתוב דכתיב בסיפא דקרא אשר הבדלתי לכם לטמא והיינו ח' שרצים שהן טמאים: **לרבות את האימורים.** דסד"א אין מייתין עליהם משום טומאה [ב] הואיל ואין ניתרים ודרשינן במנחות בפרק הקומץ את המנחה (דף כה:) שניתר לטהורי' מייתין עליהם משום טומאה ולהכי אינטריך לרבויינהו מיהו קשה דבמעילה בפ' חטאת העוף (דף י:) דרשי התם מאשר יקרב בכל הקדשים הכתוב מדבר ויליף התם אימורים [ג] וכל שאין ניתר לטהורים ורבינו שמשון מיהו דאינטריך לרבויי דסד"א דלא יבא איסור טומאה ויחול על איסור חלב: **פרט לאוכל חלב חי.** והא דאמר בגיד הנשה (חולין קב:) אכל לפני טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית [ג] שאני עוף שהוא רך וחזי לאומצא ותשיב כדרך הנאתו והא דאמר בהקומץ רבה (מנחות כח.) דס שבשלו אינו עובר עליו ופריך אביי מהא דתניא הקפה את הדם ואכלו או שהמקה את החלב וגמעו חייב ומשני כאן שהקפה בחור וכאן שהקפה בחמה ולפי הן דהכא ל"ל שהבייתה לגדיים קתני הקפה את הדם בחמה ואת החלב בחור דאי בחמה מי הוה ופטור: **אלא הכא משום דזיעה בעלמא הוא.** תימה לר"י דבהעור והלוטב (חולין קכא. ושם) יליף מקרא דאין חייב משום ערלה אלא על היוצא מזיתים וענבים דגמר ערלה פרי פרי מבכורים ובכורים מתרומה ומתרומה כתיב תירוש ויצהר אם כן אמאי אינטריך למימר הכא זיעה בעלמא הוא [ד] וי"ל דהא דאינטריך למיליף התם פרי פרי מבכורים לאו למעוטי שאר משקין אינטריך דמן הדין אפילו תירוש ויצהר לא היה (ה) ליחשב למשקין פרי דזיעה בעלמא הוא כדאמרינן הכא והתם אינטריך למיליף שנחשוב משקה של תירוש ויצהר כמו פרי והשתא א"ש הא דאמר בשמעתין דזיעה בעלמא הוא דמאי טעמא הוא דשמעינן דמשקה אינו כפרי מיהו תימה אמאי אמר דזיעה בעלמא הוא והא טעם כעיקר דאוריית'א: **אמרת** קל וחומר. תימה היכי אלים ק"ו לאפוקי מג"ש דיליף מנגילה בג"ש שלא תאסר בהנאה כמו נגילה [ד] ובפרק כל הבשר (חולין קטו.) אינה תנא דיליף הכי וסבר דבשר בחלב לא אסור בהנאה ואורי"ם דבהוהו קרא דאנשי קדש כתיב ביה נמי איסורי הנאה דמבשר בשדה דרשינן [ה] וגלי לן ק"ו דגמרינן מקדשים ולא מנגילה) ומ"ת בלא ק"ו נמי מקשינן לאומצא וי"ל דהכא ס"ד לאקשויי לקולא משום דמפורש בהדיא בקרא היתר הנאה דכתיב לכלב תשליכון אותו הקשה הר"י דאוליגי"ש אמאי לא ליפיון מנותר איסור אכילה ואיסור הנאה מקדש קדש דמהכהו קדש דנותר דרים ג"ש בפ' לוגב וערבה (סוכה מט.) ובפרק כל הזבחים (זבחים כח:) וי"ל דהכא עם קדוש מאנשי קדש דרש' שהן ענין אחד דקיימא קדושה אגבדי אי נמי דנין חולין ומחולין ואין דנין חולין מקדשים [ו] : (לעיל) **הכל** מודים בכלאי הכרם. הא דלא קאמר הכל מודים בחולין שנאסרו בעזרה משום דכתיב בהו אכילה דמוזכרת ואכלת נפקא לן ועוד דאיכא מאן דאמר לאו דאוריית'א [ז] והא דלא קאמר הכל מודים בבשר [ז] שמא משום דאין בשר דאמר ר' אמרת ק"ו. איסור אכילה לא מצי למיליף בק"ו מערלה דלאמר בכל הבשר (חולין קטו:) משום דאיכא בשר וחמור ומוסקס פי פרה יוכיח דנעבדה בהו עבירה ושרו באכילה אבל השתא דיליף מקרא איסור אכילה ליכא למימר תוכיח דהנהו שרו באכילה: מה

צירעה. שרץ העוף היא וגם שורצת על הארץ ויש בה אלו ממש לאוין ומוסיף עליה לאו דשרץ העוף במשנה תורה (יד) וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו. שרץ לשון רוחש ונעגוע ואינו נראה ואין בהמה ואינה הגבוהין מן הארץ בכלל שרץ הלכך לא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וגו' דכתיב בקדושים תהיו[ו] אינו מן המנין דלאו בשרצים כתיב: **והבשר למה לי.** השתא דאמר' קרא לאו לגופיה אתא אלא לאם אינו ענין תינח ואשר יגע בכל טמא לא יאכל והבשר למה לי ומשני לרבות עצים ולבונה לקבל טומאה ותע"ג דלאו אוכלא הוא: **והבשר כל טהור יאכל למה לי.** והבשר יתירא מצטיע ליה דאילו כל טהור יאכל בשר דריש ליה במנחות (ד' כה:) כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' הניתר לטהורין מייתין עליו משום ב' לאוין לא תאכל שנטמא לפני זריקת דם. לשון אחר בין בריש בין בסיפא ו' יתירה מיבעי ליה: **לרבות את האימורין.** שאם נטמאו ואכלן טהור שיעבור עליהן משום ב' לאוין לאו דזרות שאף הכהן זר אלמלא ולאו דטומאת בשר ואלעיל קאי והכי קאמר לא יאכל והבשר נמי שנטמא לא יאכל: **אשר לה'.** קרא יתירא הוא דה"ל למכתב מזבח השלמים וטומאתו עליו וכתיב אשר לה' לרבות אף בשר הקרב לה' שאם אכלו בטומאה עונש כרת: ומשני **הכא בטומאת הגוף.** איירי (ג) והא' וטומאתו עליו מוקמינן לה בזבחים בפרק ב"ש (דף מג:) בטומאת הגוף הכתוב מדבר והכא רבינהו לאוזהרת טומאת בשר כשנטמאו הם והוא טהור שיהא מוזהר עליהן והכא ליכא כרת אלא לאו דאיימעט מכרת בזבחים בפרק ב"ש [שם]: **אלא דרך אכילתן.** אלא אם כן אכלן דרך אכילתן: **אילא דאמרי.** הא דרבי אבהו אהנאה אתמר והתנן דאסיר בהנאה: **חלב.** אין דרך הנאתו אלא בהבערה ולמשוח עורות ולא לרפואה וכ"ש אוכל חלב חי: **אין סופגין את הארבעים כו'.** גבי משקין קאי במסכת תרומות וקאמר דאין כל מי פירות קרויין משקין אלא אלו בלבד. אין סופגין את הארבעים על שום מי פירות של ערלה משום דבטולו אלא בדרך הנאתן הוא אלא אלו: **בשלמא אי אשמעינן בפרי גופא.** דאי אכיל אלא כדרכו כגון שביטל אגוזים או אפרסקין ואכלן ואשמעינן דלא מתחייב: **שפיר.** שמעינן מינה דאין לוקין אלא כדרך אכילתן אבל השתא דטעמא דפטור משום דלאו פרי אכל: **גלאי הכרס.** כתיב (דברים כב) פן תקדש המלאה המשמע לא תהנה ממנו אלא תשרפנו ופן לאו הוא[ו] : **שהוא אסור.** באכילה: **ערלה אלא נעבדה בה עבירה.** בנטיעתה: **בשר בחלב שנעבדה בו עבירה.** כשבישלו ועבר עליו ולאו לא תבשל[ו] : ערלה

(א) [בכורות ו:], (ב) [לקמן לה. וש"נ ע"ש בפירש"י], (ג) [זבחים לו: כריתות כג: לקמן לו:], (ד) [עי' תוס' ע"ז יב: ד"ה אלא], (ה) [בר כג עוד"ז וכ"ל לקמן לג:], (ו) חולין קכ: תרומות פי"ח [מ"ג], (ז) [עי' תוס' ע"ז יב: ד"ה אלא וכו' לאפסר הס"ס בע"ז לוקין אפי' אלא כלכך הנאתן ש"ש], (ח) חולין קטו:, (ט) [ויקרא כז], (י) [שבועות ה.], (כ) [שמות כבג], (ל) וכל שאין לו מתירין כל"ל כש"ל, (מ) [מכות יח.], (נ) [מטרפה כל"ל], (ס) [וע"ע תוס' בכורות י. ד"ה מה לחלן].

הגהות הב"ח

(א) גמרא לא יאכל דריסיה דקרא למה לי: (ב) רש"י ד"ה ומשני וכו' אימיי דהאי: (ג) תוס' ד"ה לירעה וכו' ע"פ דהא. ג"נ ע' ס' בכל מערכין ל' כח: (ד) באא"ד אלא כתיב בהו שרץ ולשון שרץ וכו' ואינו נראה מפני קושנו אלא על ידי שיחרוצו וקשה כל"ל: (ה) ד"ה אלא וכו' לא הי' ליחשב:

גליון הש"ס

גמ' שאם הניח חלב של שור הנסקל. עיין מה לג ע"ל תל"ב וכסמן: תוס' ד"ה אלא וי"ל בו' דהא דאיצטריך למילף. עי' בספר כתנות אור להגאון בעל פנים מאירות סוף פ' בראשית: תוס' ד"ה הבל מודים. והא דלא קאמר וכו' משום דאין מוזהרין מן הדין. עי' ע"ז יב ע"ב תל"ה אלא ואע"ק:

מוסף רש"י

צירעה לוקה שש. סה"ת שרץ העוף ולקי בכל הני תמנה, מוסף עליו וכל שרץ העוף שקץ הוא לא יאכל במשנה תורה, והא דכתיב בקדושים תהיו ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וכל אשר תרמוש, לא תשיב ליה, דבבהמה ותיה ועוף גדולים משמעי הא בשרצים דלא כתיב בהו, לשון שרץ דבר שהוא נד בארץ ואינו נראה אלא דבר שהוא לא יאכל הכבשר יגע בכל טמא לא יאכל הכבשר (לקמן לה.), לו: והבשר יתירא הוא להא ריסיה דקרא בבשר משמעי, לרבות עצים ולבונה לקבל טומאת אוכלין (חולין לה.) לטומאת עצמן דאיתיבת הקודש מכשהתם לשתיבו אוכלא ואע"ג דהכי לאו בני אכילה ניתנו (זבחים לד.). דעצי המערכה מקבלים טומאה, מדרבנן היא משום חיבת הקודש וקדש אשמעתא בעלמא דהא עצים בעלמא לא מקבלי טומאה (מנחות כא. וקב: וחולין לג.). **לרבות אימורין.** להתחייב כרת האוכלן בטומאת הגוף, דאשר לה' יתירא הוא למילרכם ביה דבר שהוא עולה לגבוה (זבחים לה.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר. הקשה ריב"ל מילף מעלה שהיתה לה שעת הכושר כגון נטל ענף מאילן של היתר שלא נגמרו פירותיו והרכיבו או נטעו ואומר ר"י דאיסור דאורייתא הוא דאי לא הוה שעת הכושר לא הוה מצי מילף מעלה דאי לא הוה שעת הכושר אמאי אסור בבשר בחלב